

Nr 999

Av herr Larsson i Norderön m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 93, angående dispositionen av vissa medel ur skördeskadefonden.

(Lika lydande med motion nr 801 i Första kammaren)

År 1966 drabbades bl. a. de nordligaste delarna av landet av omfattande skördeskador, som berörde såväl vallen som fodersäden. Hektarvärdena för 1966 års skörd i procent av normalskördevärdena i de fyra nordligaste länen framgår av följande sammanställning.

Län	Korn	Havre	Blandsäd	Vall	Potatis
Västernorrland	88	52	74	85	87
Jämtland	45	34	46	78	90
Västerbotten	82	54	70	77	71
Norrbottn	70	63	65	70	84

Av siffrorna, som hämtats ur grundmaterialet för skördeskadeskyddet, framgår att skörden för samtliga grödor i de nämnda länen varit betydligt sämre än normalt. I Jämtland gav fodersäden inte ens halv skörd. Av särskilt intresse är att vallen — som är den för flertalet jordbrukare viktigaste grödan — i de tre nordligaste länen endast gav 70—78 procent av en normalskörd.

Denna redan mycket låga skörd har efter inbärgningen på många håll drabbats av en förintande skadegörelse från sorkar och möss. Innehållet i ladorna har på många håll genom sorkangreppen blivit totalförstört. Några möjligheter att hindra skadeverkningarna i ladorna har inte funnits, och någon avmattning i angreppen har ej skett. I stället har en fortsatt förökning pågått under vintern.

För vederbörande jordbrukare har sorkskadorna på inbärgad gröda medfört mycket stora ekonomiska förluster. Därtill kommer förlusterna genom den låga skörden. Jordbrukarna har alltså drabbats i dubbel måtto. De ersättningar som nu utgått genom skördeskadeskyddet har endast delvis täckt skördeförlusterna, eftersom man tillämpar så hög självrisk. Enbart sorkskadorna på inbärgat vallfoder — som alltså ej omfattas av skördeskadeskyddet — har av hushållningssällskapen i de fyra nordligaste länen uppskattats till mellan 35 och 40 milj. kr. Man har då tillämpat ett normalt pris på hö. Genom skördeskadorna och sorkskadorna på den inbärgade

grödan har emellertid tillgången på hö blivit mycket begränsad och priserna har stigit, bl. a. till följd av höga fraktkostnader. Priserna på ersättningsfoder har därför blivit avsevärt högre än normalt.

Ett stort antal jordbrukare har på grund av sorkskadorna tvingats att helt eller delvis sälja sin besättning och har därvid drabbats av kapitalförluster och inkomstbortfall. Andra har med dyra fodermedelsköp sökt bibehålla besättningarna.

I proposition nr 93/1967 föreslås att högst 2 milj. kr. ur skördeskadefonden disponeras för bidrag till jordbrukare i de fyra nordligaste länen, vilka drabbats av skador på inbärgad gröda genom angrepp av sorkar och möss. För dessa bidrag föreslås i tillämpliga delar gälla samma bestämmelser som för behovsprövade skördeskadebidrag.

Vi finner det ytterst angeläget att åtgärder sätts in till hjälp för de jordbrukare som fått grödan förstörd av sorkar och möss. Som också framhålls i RLF:s skrivelse den 15 mars 1967 — och som återopades i propositionen — har de enskilda jordbrukarna inte haft några praktiska möjligheter att skydda sig mot sorkangreppen. Skadorna är av sådan karaktär och omfattning att vad som hänt och händer måste betecknas som en naturkatastrof. Det är under sådana förhållanden enligt vår mening rimligt att statsmakterna sätter in hjälpåtgärder så att förlusterna kan fördelas på hela folkhushållet. Under dessa omständigheter hade ett visst anslag direkt över statsbudgeten varit motiverat. Vi kan emellertid godta att medlen tas ur skördeskadefonden, till vilken staten och jordbruket bidrar med hälften vardera. Beloppet bör emellertid höjas väsentligt. Vi anser det rimligt att 4 milj. kr. ställs till förfogande ur skördeskadefonden.

Enligt vår uppfattning bör vid fördelningen av bidragsbeloppet hänsyn i första hand tas till skadans storlek. Reglerna för behovsprövat skördeskadebidrag är ytterst restriktiva och är inte direkt tillämpliga på sorkskadorna. För dessa bör prövningen vara väsentligt liberalare och reglerna anpassas så att det anslagna beloppet utnyttjas. Det bör också klart utsägas att prövningen av bidrag på grund av sorkskador på inbärgad gröda skall göras fristående från skördeskadeskyddet. Hänsyn skall således ej få tas till om vederbörande försummat att i föreskriven tid förra hösten inlämna anmälan för skördeskadeersättning. Vidare skall den som erhållit skördeskadeersättning på grundval av sådan anmälan även kunna få bidrag för sorkskador som inträffat efter inbärgningen. Det är här fråga om två olika skador. I konsekvens härmed bör behovsprövat bidrag i princip kunna utgå för såväl grödaskador inom skördeskadeskyddet som för sorkskador, vilka inträffat efter inbärgningen. Givetvis bör en samordning av prövningen ske så att bidragstilldelningen totalt blir lämpligt avvägd.

Vi förutsätter vidare att tidpunkten för ansökan om bidrag sätts så, att erforderlig information hinner lämnas till jordbrukarna i berörda områden.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 93/1967 måtte besluta medge att 4 000 000 kr. ur skörde-skadefonden disponeras för bidrag till jordbrukare inom de fyra nordligaste länen som drabbats av skador på inbärgad gröda genom angrepp av sorkar och möss att fördelas med beaktande av vad ovan anförts.

Stockholm den 14 april 1967

		<i>Erik Larsson (cp)</i> i Norderön
<i>Helge Lindström (s)</i>	<i>Elias Jönsson (fp)</i> i Ingemarsgården	<i>Gunnar Lundmark (s)</i>
<i>V. Wikner (s)</i>	<i>Jan-Ivan Nilsson (cp)</i>	<i>Annie Jäderberg (s)</i>
<i>Tore Nilsson (h)</i> i Agnäs	<i>Birger Nilsson (s)</i>	<i>Per Petersson (h)</i>
<i>Arne Lindberg (cp)</i>	<i>Henning Gustafsson (fp)</i> i Skellefteå	<i>Bertil Öhwall (fp)</i>

Nr 1000

Av herr Bohman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 100, angående riktlinjer för bostadspolitiken, m. m.

(Lika lydande med motion nr 805 i Första kammaren)

Stockholm den 14 april 1967

<i>Gösta Bohman (h)</i>	<i>Rolf Eliasson (h)</i> i Moholm	<i>Carl Eric Hedin (h)</i>
<i>Astrid Kristensson (h)</i>	<i>Tage Magnusson (h)</i> i Borås	<i>Hans Nordgren (h)</i>
<i>Bo Turesson (h)</i>	<i>Karin Wetterström (h)</i>	<i>Leif Cassel (h)</i>